

Ds 2020:20, Uppdrag om översyn av lagstiftningen om flyttning av fordon m.m.

(12020/02794)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Utredningen innehåller genomgående genomtänkta förslag utifrån hur problemen med fordonsmålsvakter och målsvaktsfordon ska lösas. Författningsförslagen är tydligt förankrade i hur verkligheten ser ut och i hur myndigheter ska kunna arbeta praktiskt och effektivt för att kunna stävja fordonsmålsvakter. De rättsliga förutsättningarna utreds, men det är hur de nya författningarna bäst ska fungera i rättstillämpningen som styr utredarens förslag. Det är ett väl valt angreppssätt och utredarens förslag är genomgående väl genomtänkta.

Förslaget till en ny lag om omhändertagande av vissa fordon är bra utformat och välkommet.

Ett exempel på en konkret och praktisk förändring är utredarens förslag på klargöra begreppet fordonsägare i författningstext, som är en förutsättning för att regelkomplexet ska fungera bättre. Förutsättningarna för vilka beslut som ska fattas och när blir tydligare och mer förutsebara både för fordonsägare och myndighetspersoner.

Ett annat exempel som inriktar sig på effektiv lagstiftning är förslaget på att målsvaktsparagrafen ska utvidgas till att även omfatta fordon som står parkerad i strid mot lagen om kontrollavgift mot olovlig parkering. Slutsatsen att paragrafen inte bör omfatta privaträttsliga skulder är grundad i genomtänkta resonemang.

Direktiven angav att utredaren haft i uppdrag att utreda om det bör införas en möjlighet att vägra ägarbyte i vägtrafikregistret om den nya fordonsägaren redan är registrerad på ett stort antal fordon eller om denne har omfattande fordonsrelaterade skulder. Ett sådant förslag framförs också. Utredaren konstaterar emellertid att vägra att registrera ägarbyte emellertid får som konsekvens att den tidigare ägarens vilja att avyttra fordonet faktiskt inte kan tillgodoses.

2021-04-15

JURFAK 2020/2

Utredaren ger därför en alternativ reglering för att minska incitamenten för att en fordonsmålsvakt registreras som ägare av ännu ett fordon. Förslaget går ut på att den föregående ägaren avregistreras och den nya ägaren registreras, men den senare beläggs med användningsförbud. Detta förslag innebär den föregående fordonsägaren helt och hållet befrias från fordonet och är därför både utifrån rättsliga och praktiska resonemang att föredra framför att införa möjligheter att vägra ägarbyte.

Den praktiska infallsvinkeln framkommer också tydligt i resonemangen om överklagandeförbud för vissa beslut i flyttningslagen, flyttningsförordningen och i den föreslagna lagen om omhändertagande av fordon. Utredaren menar att möjligheterna för en fordonsägare att begära omprövning av vissa beslut som finns i båda lagarna räcker.

Utredaren gör först en rättslig genomgång om förutsättningarna för överklagandeförbud i respektive lag är förenliga med artikel 6.1 Europakonventionen och konstaterar att det, trots överklagandeförbudet, finns flera möjligheter för en fordonsägare att få sin sak prövad i domstol. Detta gäller t.ex. möjligheterna att väcka talan om skadestånd eller utfående av egendom samt framställa interimistiskt yrkande om att fordonet inte får säljas. Frågan om ersättningsskyldighet för flyttningskostnader kan prövas av allmän domstol. Rätten till domstolsprövning enligt artikeln anser utredaren därmed vara tillgodosedd.

Därefter går utredaren över till resonemang om den praktiska betydelsen av att kunna överklaga beslut. För att syftet med flera av flyttnings- eller omhändertagandegrunderna ska kunna uppnås är det en förutsättning att omedelbar verkställighet kan ske utan hinder av anförda besvär.

Men även om regler om det skrivs in ett överklagandeförbud i lagen, kan det finnas möjlighet att grunda överklaganderätt i 41 § förvaltningslagen, som säger att ett beslut får överklagas om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Den paragrafen nämns inte. Kanske skulle man efter en närmare utredning komma fram till att den inte är tillämplig på de beslut där överklagandeförbud föreslås råda, men detta borde i så fall klargöras. Dessutom kan det finnas andra än rent praktiska anledningar till att någon vill och borde ha möjlighet att överklaga ett beslut. Att få ett förvaltningsmyndighetsbeslut rättsligt prövat av en överklagandeinstans i efterhand kan ju ha ett värde, även om den faktiska situationen inte ändras. Ett sådant överklagande utgör en kontroll av att förvaltningsmyndigheter fattar rättsligt riktiga beslut. Den frågan borde således utredas mer ingående.

I övrigt tillstyrker Juridiska fakulteten i Uppsala utredarens förslag.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Ingrid Helmius. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer